

МВС УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО ФОНДУ ГАНСА ЗАЙДЕЛЯ В УКРАЇНІ

**МЕДІАЦІЯ В СУДОВІЙ, ПРАВООХОРОННІЙ
ТА ПРАВОЗАХИСНІЙ СИСТЕМАХ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(30-31 травня 2019 року)

Одеса – 2019

УДК 347.9:347.127.15(08)
М42

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Медіація в судовій, правоохоронній та правозахисній системах:
М42 матеріали міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30-31 травня 2019 р.
— Одеса: ОДУВС, 2019. — 253 с.

УДК 347.9:347.127.15(08)

*Медведенко Н. В.,
викладач кафедри адміністративного права
та адміністративного процесу ОДУВС*

МЕДІАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВИХОДУ З КОНФЛІКТУ

Існування суспільства на будь-якому етапі його розвитку супроводжується регулярним виникненням розбіжностей, конфліктів між людьми, родами, групами, державами через поділ засобів для існування, майна, території, через різне віросповідання, погляди на життя та з інших підстав. Людина є соціальною істотою, яка потребує не лише спілкування а й реалізації своїх прав, захисту інтересів. В процесі взаємодії завжди існує можливість розвинення конфліктної ситуації між її учасниками.

Конфліктна ситуація є станом, коли між сторонами, кожна з яких має свої цілі, думки, позицію у відносинах, утворюється приховане

чи відкрите протистояння. Конфлікт є частим, різноманітним явищем, яке суттєво впливає на різні сфери суспільного життя та спричиняє глобальний вплив на історію людства. Роль конфлікту, його розповсюдженість, можливість виникнення в будь-яких стосунках, навіть стали підставою появи та розвитку науки конфліктології, окремої галузі знань, яка досліджує природу конфлікту, його генезис, структуру, вплив та наслідки.

Конфлікт є «активною протидією протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок чи поглядів опонентів або суб'єктів взаємодії; сприйняття несумісності дій або цілей» [1].

Згідно з визначенням, яке міститься в академічному тлумачному словнику української мови конфліктом є зіткнення протилежних інтересів, думок, поглядів; серйозні розбіжності чи гостра суперечка [2, с.274].

Серед науковців та спеціалістів існують абсолютно протилежні погляди на конфлікт та його вплив. З одного боку конфлікт допомагає поглянути на проблему з різних точок зору та знайти найефективніший варіант її розв'язання, з іншого він може призводити до найгірших негативних наслідків для всіх учасників.

Звичайно, найкращим варіантом є недопущення конфліктних ситуацій, конфлікту, але це не завжди можливо. Тому так важливо його розв'язати з найбільш сприятливим завершенням, результативно для всіх сторін. Одним із засобів для розв'язання конфліктів, спорів між сторонами є проходження ними медіаційної процедури. Медіація є посередництвом спрямованим на врегулювання спірних питань, розбіжностей, пошук спільного інтересу для вирішення ситуації, що склалася між учасниками конфлікту.

Як правило, для проходження медіаційної процедури приходять сторони, які знаходяться в стані деструктивного конфлікту, тобто такого, який перешкоджає ефективному діалогу та прийняттю рішень і в таких випадках їм потрібна стороння допомога для розв'язання існуючої конфліктної ситуації. Саме в таких випадках проходження медіаційної процедури допоможе переходу деструктивного конфлікту в конструктивний, тобто в такий, який сприятиме взаємодії та пошуку необхідного для учасників рішення.

Мета медіації – допомогти сторонам почути та бути почутими, а також знайти спільний інтерес, який допоможе виробити необхідне для сторін рішення.

Головна роль в процедурі медіації належить медіатору – посереднику між сторонами. На медіатора покладено важливу місію – забезпечити можливість учасникам поглянути на ситуацію тверезо, зва-

жено, з точки зору іншої сторони, з урахуванням всіх позитивних та негативних факторів до яких призвела та може призвести в майбутньому існуюча конфліктна ситуація.

Під час процедури медіатор повинен дотримуватися ряду вимог, які забезпечуватимуть її ефективне здійснення та необхідний результат. Однією з вимог є дотримання медіатором принципу нейтральності.

Принцип нейтральності у медіації означає неупереджене ставлення медіатора до кожного учасника, ситуації яка їх привела, обставин справи, доводів, інтересів, цінностей. Медіатор повинен використовувати лише нейтральні, неупереджені, слова, фрази, констатувати факти нейтральною мовою. Це сприятиме зниженню конфліктності процедури, зніматиме емоційне напруження між учасниками. Медіатор в жодному разі не повинен виказувати співчуття, емоційно або іншим чином проявляти прихильність на користь будь-якої із сторін.

Як рекомендує міжнародна практика, якщо посередник відчуває себе нездатним вести процес неупередженим чином, він повинен призупинити процедуру, або й відмовитися від посередництва та передати справу іншому медіатору [3]. Проведення процедури медіації спільно з іншим медіатором (комедіація) допомагає зберігати нейтральність медіатора в процесі. Порушення принципу нейтральності медіатором може призвести до відмови учасника, чи учасників від його послуг, або й навіть від проходження медіації взагалі.

Наступною вимогою є забезпечення медіатором дотримання учасниками процедури проходження медіації та встановлених правил. Чітке дотримання процедури сприяє її «офіційності», що допомагає стримувати емоційність сторін, забезпечує зосередженість учасників та самого медіатора на дотриманні направленості на вирішення проблемного питання.

Дотримання правила взаємоповаги учасників медіації є наступною вимогою, покликаною забезпечити зниження рівня напруженості та конфліктності під час процедури, а також її ефективність та результативність. Учасники повинні звертатися один до одного лише визначеним на початку медіації чином, надавати можливість висловитися іншій стороні. Медіатор повинен слідкувати за дотриманням правил та процедури, за необхідності робити зауваження сторонам або зупиняти їх. Учасникам може бути запропоновано спілкуватися не напряму, а через медіатора і таким чином знизити напруженість процесу медіації. В іншому випадку, медіатор може запропонувати сторонам провести індивідуальні (роздільні) зустрічі. У разі згоди учасників їм надаються рівні можливості для обговорення проблем-

них питань на індивідуальних зустрічах з медіатором. Наступною вимогою, яка ставиться як до медіатора, так і до самої процедури медіації, є конфіденційність. Ця умова є однією з ключових для досягнення сторонами позитивного результату шляхом медіації.

Дотримання умови щодо конфіденційності інформації спочатку дозволяє сторонам прийняти рішення щодо проходження процедури медіації, а потім, під час її здійснення, забезпечує нейтральність посередника, довіру до нього. Також конфіденційність медіації надає учасникам можливість, певну свободу щодо відкриття інформації, яка має чи може мати значення для вирішення конфлікту та пошуку його урегулювання.

Отже, медіація є альтернативним засобом для розв'язання конфліктних ситуацій, пошуку прийнятних рішень для їх учасників. Процедура медіації є ефективним інструментом для вирішення розбіжностей та суперечок, неузгодженостей та конфліктів за дотримання умов процедури та реального бажання сторін знайти вихід з кризової ситуації.

Список використаних джерел:

1. Прибутько П. С, Михайленко Р. В., Дубчак Л. М. Конфліктологія : навч. посіб. Київ.: КНТ, 2010. 136 с.URL: https://pidruchniki.com/12631113/psihologiya/kоротkiy_slovník_konfliktologichnih_terminiv
2. Словник української мови : в 11 т. / АН УРСР Інститут мовознавства. Київ : Наукова думка, 1970 – 1980. Т. 4 .799 с.
3. The IMI Code of Professional Conduct URL: <https://www.imimmediation.org/practitioners/code-professional-conduct/>

***Медведенко С. В.,**
декан факультету №2 ОДУВС*

Коссак В.	
МІСЦЕ МЕДІАЦІЇ В СИСТЕМІ СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ....	109
Крестовська Н. М.	
ЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІАЦІЇ.....	112
Кривега Д. В., Кулик Л. М.	
МЕДІАЦІЯ ЯК ОДНА З ФОРМ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ БУЛІНГУ.....	115
Кривонос Л. Я.	
РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ МЕДІАЦІЇ В ПРАКТИЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ.....	118
Кубаєнко А. В.	
ПРОЦЕДУРА МЕДІАЦІЇ ЯК ФОРМА ВИРІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СПОРУ.....	122
Кузніченко С. О.	
АЛЬТЕРНАТИВНІ СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ПРАВОВИХ СПОРІВ: ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА МОДЕЛЬ...	125
Кузніченко О. В.	
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК МЕДІАЦІЇ.....	128
Кузьмініх А. Ю., Афанасенко С. І.	
МЕДІАЦІЯ ЯК ФОРМА ЗАХИСТУ ПРАВ.....	131
Куракін О. М., Кубарєв І. В.	
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДІАЦІЇ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ.....	134
Куцик К.	
ДО ПИТАННЯ МЕДІАЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ...	137
Маковій В. П.	
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА СУТНІСТЬ МЕДІАТИВНИХ УГОД....	140
Матвєєва Л. Г.,	
МЕДІАЦІЯ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА: ПРОБЛЕМА ВЗАЄМОВПЛИВУ.....	145
Медведенко Н. В.	
МЕДІАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВИХОДУ З КОНФЛІКТУ.....	147
Медведенко С. В.	
КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ У МЕДІАЦІЇ.....	150
Меркулова В. О.	
ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ПОТЕРПІЛОЇ ОСОБИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВОСУДДІ.....	154
Меркулова Ю. В.	
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ В ЮРИДИЧНИХ КОНФЛІКТАХ.....	157